

Mg. iur. Linda Lielbriede

Zvērināta advokāta palīdzība

«Rusanovs & Partneri», zvērinātu advokātu birojs SIA,
Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes doktorante

Apsūdzētā tiesību garantijas Eiropas Cilvēktiesību tiesas sprieduma lietā *Škoberne pret Slovēniju* perspektīvā

Apsūdzētā tiesisko garantiju pietiekamība ir viens no tiesību uz taisnīgu tiesu praktiskās īstenošanas elementiem. Lai gan šim jautājumam periodiska uzmanība tiek veltīta gan nacionālajā tiesu praksē, gan teorētiskajos izklāstos, šo tiesību satura izpratnes aktualizēšanai vērts ielūkoties arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī pasludinātajā spriedumā lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20). Šajā lietā tika atzīts pieteikuma iesniedzēja Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas¹ (turpmāk – Cilvēktiesību konvencija) 6. panta pirmās daļas un trešās daļas d. apakšpunktā paredzēto cilvēktiesību aizskārums, realizējot aizstāvību kriminālprocesā, kā arī Cilvēktiesību konvencijas 8. pantā paredzēto tiesību pārkāpums.

Pieteikuma iesniedzējs Slovēnijas pilsonis Milko Škoberne, bijušais Celjes rajona tiesas tiesnesis, 2013. gada nogalē tika atzīts par vainīgu kukuļa pieprasīšanā un kukuļņemšanā, kā arī ļaunprātīgā dienesta pilnvaru izmantošanā. Par kukuļņemšanu M. Škobernem tika piespriests piecu gadu brīvības atņemšanas sods, taču pēc trīs gadu soda izciešanas 2018. gadā viņam tika piemērota nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana no soda.

Atbilstoši lietā nodibinātajiem faktiem 2010. gada novembrī iesniedzējs, pildīdams izmeklēšanas tiesneša pienākumus Celjes rajona tiesā, pieņēma lēmumu par starptautiskā apcietinājuma ordera atcelšanu, kas bija izdots tolaik starptautiskā meklēšanā izsludinātajam un vēlāk uz Horvātijas un Slovēnijas robežas aizturētajam Esadam Čahajičam.

Trīs nedēļas vēlāk E. Čahajičs vērsās policijā ar iesniegumu, norādot, ka tiesnesis M. Škoberne ar divu starpnieku palīdzību esot pieprasījis un pieņēmis kukuli, lai mēģinātu atcelt pirmajam piemēroto apcietinājuma orderi, kā arī vēlāk pieprasījis vēl 50 000 *euro* par «saviem pakalpojumiem». Policijai E. Čahajičs arī sniedza ziņas par telefona numuriem, kas tika izmantoti visu iesaistīto personu savstarpējā saziņā saistībā ar plānoto nodarījumu.

Ar Ļubļanas apgabaltiesas 2010. gada 16. decembra lēmumu telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējiem tika noteikts pienākums sniegt datplūsmas un atrašanās vietas datus un ar tiem saistītos

---

¹ Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija. Latvijas Vēstnesis, 1997. gada 13. jūnijs, Nr. 132/144 (858/859).

abonentu datus (turpmāk – telekomunikāciju dati) par tiesneša M. Škobernes, E. Čahajiča un abu starpnieku izmantotajiem telefona numuriem par laika posmu no 2009. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 16. decembrim. Divas dienas vēlāk policija sagatavoja analītisku ziņojumu, fiksējot, ka viens no starpniekiem laikposmā no 2009. gada līdz 2010. gadam bija īstenojis regulāru saziņu ar kādu tālruņa numuru, kas piederēja Celjes rajona tiesai. Turpinot izpēti, tika sagatavoti papildus ziņojumi, analizējot arī starpnieku savstarpējo saziņu.

Pamatojoties uz šīm ziņām, Ļubļanas apgabaltiesa 2010. gada 18. decembrī sankcionēja viena no starpnieku telefona sarunu noklausīšanos un fiksēt iegūtās ziņas. Savukārt 2010. gada 27. decembrī ar tiesas lēmumu tika atļauts veikts gan ar Celjes rajona tiesas saistītā numura, gan fiksētā tālruņa, kuru izmantoja tiesnesis M. Škoberne, noklausīšanos.

Atbildot uz iepriekš minētajiem Ļubļanas rajona tiesas pieprasījumiem par telekomunikāciju datu izsniegšanu, pakalpojumu sniedzēji paskaidroja, ka viņi nevar sniegt pieprasīto informāciju par visu periodu kopš 2009. gada, bet tikai par iepriekšējiem četrpadsmit mēnešiem. Šādu glabāšanas periodu tolaik paredzēja Slovēnijas tiesību akti.

E. Čahajičs piekrita iesaistīties policijas organizētajā slepenajā operācijā, un 2011. gada janvārī abiem starpniekiem nodeva iezīmētas naudaszīmes ar kopējo summu 18 000 *euro* apmērā. Izdarot kratīšanu abu starpnieku dzīvesvietās, daļa no šīm banknotēm tika atrastas. Savukārt 2011. gada 25. janvārī tiesnesis M. Škoberne savā bankas kontā iemaksāja 8000 *euro*. Izmeklēšanas laikā tika iegūtas ziņas, ka daļu šīs summas veido iezīmētas naudaszīmes. Dienu vēlāk tiesnesis un abi starpnieki tika aizturēti.

Lietas iztiesāšana tika uzsākta 2013. gadā, savukārt 2013. gada 11. decembra tiesas sēdē abi kukuļdošanā apsūdzētie starpnieki atzina vainu viņiem celtajā apsūdzībā. Tiesa pieņēma šo atzīšanos un konstatēja abu starpnieku vainu. Iesniedzējs M. Škoberne saistībā ar šo faktu iesniedza pieteikumu par tiesneša noraidīšanu, norādot uz iespējamu neobjektivitāti un nevainīguma prezumpcijas pārkāpumu un skaidrojot, ka katra apsūdzētā vaina tiesai ir jākonstatē autonomi. Pēc divām dienām tiesa pieņēma lēmumu par kriminālprocesa pret tiesnesi M. Škoberni izdalīšanu no lietas pret abiem kukuļdošanā apsūdzētajiem starpniekiem.

2013. gada 19. decembra tiesas sēdē iesniedzēja M. Škobernes aizstāvis lūdza iespēju nopratināt starpniekus, paskaidrojot, kādas ziņas nopratināšana varētu ļaut noskaidrot. Ar tiesas lēmumu šis lūgums tika noraidīts, atzīmējot, ka notiesājošs spriedums pret abām personām vēl neesot stājies spēkā. Atbilstoši Slovēnijas tiesu praksei līdzapsūdzētie nevarēja tikt nopratināti citā kriminālprocesā pret kādu no noziedzīgā nodarījuma izdarītājiem, pret kuru kriminālprocess bija izdalīts atsevišķā tiesvedībā, ja pret pirmajiem tiesas nolēmums nebija stājies likumīgā spēkā. Tāpat tiesa atzīmēja, ka līdzapsūdzēto nopratināšanai jebkurā gadījumā nevarot būt izšķiroša ietekme uz jau pārbaudīto pierādījumu novērtējumu.

2013. gada 23. decembrī Ļubļanas rajona tiesa taisīja M. Škoberni notiesājošu spriedumu, to cita starpā pamatojot ar telefonsarunu ierakstiem un telekomunikāciju datiem par laika posmu no

2009. gada līdz 2010. gadam. Jāatzīmē, ka dienu vēlāk spēkā stājās notiesājošais spriedums atsevišķi izdalītajā lietā pret abiem kukuļdošanas starpniekiem.

Izskatot lietu apelācijas instances tiesā, Ļubļanas rajona tiesas spriedums tika atstāts spēkā, kā arī tiesa neapmierināja atkārtoti pieteikto lūgumu par abu starpnieku nopratināšanu. Tāpat apelācijas instances tiesa norādīja, ka neesot konstatējama iejaukšanās iesniedzēja privātajā dzīvē saistībā ar telefona sarunu noklausīšanos, jo telefona numurs piederēja Celjes rajona tiesai un tiesnesim bija piešķirts dienesta vajadzībām, tādējādi secinot, ka telekomunikāciju datu saglabāšana un izmantošana bijusi samērīga. Līdzīgus secinājumus izdarīja arī Slovēnijas Augstākā tiesa.

Savu tiesību aizsardzībai M. Škoberne vērsās arī Slovēnijas Konstitucionālajā tiesā, taču abas konstitucionālās sūdzības nesniedza pozitīvu rezultātu. Atbilstoši konstitucionālās tiesas viedoklim abu starpnieku vainas atzīšanai esot bijusi maznozīmīga ietekme uz lietas izskatīšanas objektivitāti, tiesai norādot, ka “vainas atzīšanas epistemiskā vērtība (t. i., tās ietekme uz lietas novērtējumu) ir atkarīga no attiecīgā procesa posma, kurā tā tika sniegta: jo vēlāk pierādījumu vākšanas procesā tā tika sniegta, jo mazāka nozīme tai bija tiesneša izziņas procesā. Līdzapsūdzētie savu vainas atzīšanu sniedza tikai tiesas procesa deviņpadsmitajā sēdē, kad pierādījumu vākšana jau bija tās pēdējā posmā un gandrīz pabeigta”². Savukārt aspektā par telekomunikāciju datu iegūvi un glabāšanu Slovēnijas Konstitucionālā tiesa norādīja, ka, lai gan kriminālprocesā pret iesniedzēju iegūtie dati attiecās uz četrpadsmit mēnešu periodu un četri analītiskie ziņojumi vismaz netieši inkriminēja iesniedzēju, tomēr faktiski pierādīšanā tika izmantoti tādi dati, kas fiksēja laikposmu ne vēlāk kā divus mēnešus pirms attiecīgā piekļuves rīkojuma izdošanas.

Vispirms Eiropas Cilvēktiesību tiesa pievērsās vērtējumam par iesniedzēja tiesību ierobežojumu nopratināt abus līdzapsūdzētos. Saistībā ar šo apstākli Eiropas Cilvēktiesību tiesa uzskatīja par nepieciešamu precizēt, vai ierobežojums būtu tulkojams kā ierobežojums nopratināt apsūdzības lieciniekus vai ierobežojums izsaukt uz nopratināšanu aizstāvības lieciniekus.

Izvērtējot lietā nodibinātos faktus, Eiropas Cilvēktiesību tiesa konstatēja, ka iesniedzēja mērķis, lūdzot līdzapsūdzēto nopratināšanu, nebija pārbaudīt pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības, bet gan pierādīt, ka abi starpnieki bija rīkojušies vai nu E. Čahajiča uzdevumā, vai pēc savas iniciatīvas. Citiem vārdiem – tiesnesis M. Škoberne nekad neesot mudinājis jeb pieprasījis dot kukuli, bet gan vairākkārt lūdzis atdot naudas līdzekļus, kurus viņš it kā bija aizdevis vienam no starpniekiem. Tādējādi Eiropas Cilvēktiesību tiesa norādīja, ka šie apstākļi vērtējami ierobežojuma izsaukt uz nopratināšanu aizstāvības lieciniekus perspektīvā.

Šajā lietā Eiropas Cilvēktiesību tiesa izmantoja savulaik Lielās palātas 2018. gada 14. februāra spriedumā lietā *Murtazlijeva pret Krieviju* (pieteikuma Nr. 36658/05) formulēto trīspakāpju testu, kas izmantojams, pārbaudot, vai ir iestājies Cilvēktiesību konvencijas 6. panta trešās daļas d. punktā paredzēto tiesību uzaicināt un nopratināt aizstāvības lieciniekus aizskārums. Atbilstoši šim testam nepieciešams pārbaudīt, vai, pirmkārt, lūgums nopratināt liecinieku bija pietiekami pamatots un

---

² Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī spriedums lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20), para. 54.

atbilstošs apsūdzības būtībai, otrkārt, vai nacionālās tiesas ņēma vērā šīs liecības nozīmīgumu un pietiekami pamatoja savu lēmumu neļaut noprotināt liecinieku tiesā; un, treškārt, vai nacionālās tiesas lēmums neļaut noprotināt liecinieku mazināja procesa vispārējo taisnīgumu.

Saistībā ar pirmo elementu Eiropas Cilvēktiesību tiesa prasa konstatēt, vai liecinieku liecības varēja ietekmēt lietas kopējo iznākumu vai arī varēja pamatoti sagaidīt, ka tās stiprinās aizstāvības pozīcijas. Aizstāvības iesniegto lūgumu, kuros pieprasīts noprotināt lieciniekus, argumentācijas «pietiekamība» gan ir atkarīga no konkrētās lietas apstākļu kopējā novērtējuma, tostarp piemērojamo valsts tiesību aktu satura, tiesvedības stadijas un gaitas, pušu argumentācijas un izraudzītās stratēģijas, kā arī procesuālās rīcības.

Nākamajā solī Eiropas Cilvēktiesību tiesa pārbauda aizstāvības argumentu pietiekamību un detalizācijas pakāpi, motivējot konkrēta liecinieka noprotināšanas nepieciešamību. Tādējādi – jo izvērstāki, pamatotāki un spēcīgāki ir aizstāvības argumenti, jo rūpīgāk nacionālajām tiesām tie jāpārbauda un attiecīgi izvērstāk jāsniedz argumentācija, šādu lūgumu nolemjot noraidīt.

Visbeidzot Eiropas Cilvēktiesību tiesa pārbauda šāda atteikuma ietekmi uz procesa norises taisnīgumu, izvērtējot kopējo procesa norises gaitu.

Piemērojot šo pārbaudes testu izskatāmajā lietā, Eiropas Cilvēktiesību tiesa secināja, ka lūgums noprotināt abus līdzapsūdzētos bija saistīts gan ar apsūdzības būtību, gan bija pietiekami pamatots, proti, saistīts ar izvirzīto aizstāvības versiju. Tādējādi šīs liecības varēja ietekmēt tiesas procesa iznākumu vai vismaz stiprināt aizstāvības pozīciju.

Piemērojot otro pārbaudes testa soli, Eiropas Cilvēktiesību tiesa cita starpā vērtēja procesuālā momenta nozīmi, kad iesniedzēja aizstāvība pieteica lūgumu par abu līdzapsūdzēto noprotināšanu. Šajā ziņā būtiska ir norāde, ka neesot nozīmes nedz tam, ka apsūdzība savu pozīciju neesot balstījusi uz abu starpnieku vainas atzīšanu, nedz tam, ka lūgumu par abu noprotināšanu aizstāvība pieteica vēlākā tiesvedības posmā, nevis tā sākotnējā stadijā, proti, kad abas personas vainu jau bija atzinušas. Vēl jo vairāk, Eiropas Cilvēktiesību tiesa atzīmēja, ka tā «[...] nevar spekulēt, kāpēc viņš nolēma īstenot šādu aizstāvības stratēģiju, bet jebkurā gadījumā tas bija viņa tiesības, un nekas neliecina, ka viņa rīcību varētu uzskatīt par mēģinājumu ļaunprātīgi izmantot savas procesuālās tiesības»³.

Vērtējot tiesas lēmumu noraidīt aizstāvības pieteikto lūgumu, Eiropas Cilvēktiesību tiesa to atzina par nepietiekami pamatotu. Proti, tieši no tiesas «[...] kā no galīgās procesa taisnīguma sargātājas, tika sagaidīts, ka tā rūpīgi izvērtēs savu procesuālo lēmumu sekas attiecībā uz iesniedzēja tiesībām uz aizstāvību»⁴. Līdz ar to tiesai bija jāapsver lietas izskatīšanas atlikšana, ievērojot to, ka abus starpniekus notiesājošs spriedums stājās spēkā dienu pēc notiesājoša sprieduma taisīšanas kriminālprocesā pret iesniedzēju.

---

³ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī spriedums lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20), para. 107.

⁴ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī spriedums lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20), para. 108.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas vērtējumā līdzapsūdzēto liecībām varēja piemist nozīme kopējā taisnīguma nodrošināšanā, ievērojot to, ka tieši starpnieki bija vienīgie tieši liecinieki notikušajiem apstākļiem. Proti, viņu liecības ļautu apstiprināt vai noliegt aizstāvības izvirzīto versiju par naudas līdzekļu pieprasīšanas pamatojumu. Tādējādi tika konstatēts iesniedzēja tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpums.

Pēc tam Eiropas Cilvēktiesību tiesa pievērsās jautājumam par telekomunikāciju datu uzglabāšanas un izmantošanas tiesiskumu kontekstā ar iesniedzēja tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību. Kā pieteikumā bija norādījis iesniedzējs, aizskārums fakts saistāms ar telekomunikāciju datu glabāšanu un turpmāku izmantošanu kriminālprocesa ietvaros, kas, viņa ieskatā, nebija samērīga un nepieciešama.

Šajā aspektā spriedumā plaši citēta līdzšinējā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra, kurā jau ilgstoši atzīts, ka abonenta, datplūsmas un ģeogrāfiskās atrašanās vietas dati var attiekties uz personas «privātās dzīves» sfēru, turklāt ar personas privāto dzīvi saistītu datu glabāšana vien ir uzskatāma par iejaukšanos personas privātumā.

Elektronisko sakaru nozares straujā attīstība ļauj radīt vispusīgu priekšstatu par personu, tās ikdienas gaitām un saziņas paradumiem, tādējādi šādu datu ieguve, kā atzīmēja Eiropas Cilvēktiesību tiesa, ir pielīdzināma saziņas satura ieguvei. Šajā ziņā, lai attaisnotu iejaukšanos personas privātumā, arī policijas īstenotiem slepeniem novērošanas vai sarunu ierakstīšanas pasākumiem jāatbilst kritērijam «nepieciešamība demokrātiskā sabiedrībā», vienlaikus paredzot pietiekamas garantijas pret šo datu ļaunprātīgu izmantošanu. Šī kritērija ievērošana vēl jo striktāk ievērojama apstākļos, ja datu apstrāde tiek īstenota automātiski vai tie tiek izmantoti policijas vajadzībām.⁵

Spriedumā aplūkotajā laikposmā elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem bija pienākums četrpadsmit mēnešus glabāt gan ar fiksētajiem, gan mobilo telefonu numuriem saistītos datus, kas ļāva, cita starpā, iegūt ziņas gan par subjektu atrašanās vietu, gan saziņas intensitāti un citiem elementiem. Nacionālā kriminālprocesa izmeklēšanas norises laikā Slovēnijā tika iegūti telekomunikāciju dati par 14 mēnešu periodu, taču šo uzglabāšanas Slovēnijas Konstitucionālā tiesa 2014. gada 3. jūlijā bija atzinusi par antikonstitucionālu. Minēto faktoru Eiropas Cilvēktiesību tiesa ņēma vērā, vērtējot iejaukšanās iesniedzēja privātajā dzīvē nepieciešamību un likumību.

Šajā kontekstā spriedumā atzīmēts, ka «[...] sistemātiskā uzraudzība, ko rada telekomunikāciju datu obligāta saglabāšana, ir šķērslis visu telekomunikāciju pakalpojumu lietotāju tiesību uz privāto dzīvi īstenošanai.»⁶ Turklāt apjomīga datu uzglabāšana var radīt gan neaizsargātības, gan pakļautības sajūtu, ievērojot personas iespējas baudīt privātumu un korespondences konfidencialitāti. Līdz ar to, vērtējot elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju veikto telekomunikāciju un citu līdzvērtīgu datu uzglabāšanu un nodrošinot piekļuvi šiem datiem atbilstošajām nacionālajās tiesībās noteiktajām

---

⁵ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī spriedums lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20), para. 121.

⁶ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī spriedums lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20), para. 133.

institūcijām, uz šo procesu var tikt attiecinātas līdzvērtīgas prasības, kādas tiek noteiktas, piemēram, veicot personu slepenu novēšanu.

Minimālās garantijas, kas šādā gadījumā būtu nodrošināmas, atvasināmas no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras, proti, lai izvairītos no patvaļīgas vai ļaunprātīgas valsts institūcijām piešķirto pilnvaru izmantošanas, nacionālajā regulējumā jāietver nosacījumi «[...] par to noziedzīgo nodarījumu raksturu, par kuriem var izdot datu pārtveršanas rīkojumu; to personu kategoriju definīcija, kuru saziņa var tikt pārtverta; datu pārtveršanas ilguma ierobežojums; procedūra, kas jāievēro, pārbaudot, izmantojot un uzglabājot iegūtos datus; piesardzības pasākumi, kas jāievēro, izpaužot datus citām personām; un apstākļi, kādos pārtvertie dati var tikt vai ir jāizdzēš vai jāiznīcina.»⁷

Izvērtējot Slovēnijā īstenoto telekomunikāciju datu uzglabāšanu, Eiropas Cilvēktiesību tiesa atzina, ka šai kārtībai nebija noteikti nekādi ierobežojumi attiecībā uz datu ievākšanas kategorijām vai mērogu. Izdarot šo secinājumu, Eiropas Cilvēktiesību tiesa atsaucās uz Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 8. aprīļa spriedumu lietā *Digital Rights Ireland and Others*, kur līdzīgā kārtā tika konstatēts, ka vispārēja sakaru datu uzglabāšana, kas veikta noziedzības mazināšanas nolūkā, tomēr nav uzskatāma par samērīgu.

Izskatāmajā lietā Eiropas Cilvēktiesību tiesa atzina iesniedzēja tiesību uz privāto dzīvi aizskārums neatkarīgi no tā, vai nacionālās tiesas, taisot notiesājošu spriedumu, uz šīm ziņām bija vai nebija atsaukušās. Līdz ar to tiesnesi M. Škoberni raksturojošie telekomunikāciju dati tika iegūti un glabāti kā «[...] daļa no vispārēja un nekritiska datu glabāšanas režīma»⁸, kas bija pretrunā Cilvēktiesību konvencijas 8. pantam.

Neraugoties uz minēto, Eiropas Cilvēktiesību tiesa it kā garāmejojot tomēr arī atzina, ka šie dati, neraugoties uz glabāšanas ierobežojumu pārkāpumu, tomēr varēja tikt izmantoti pierādīšanā krimināllietā. Proti, Cilvēktiesību konvencijas «[...] 8. panta pārkāpuma rezultātā iegūtu pierādījumu pieņemšana un izmantošana tiesas procesā ne vienmēr noved pie 6. panta pārkāpuma konstatēšanas»⁹, tomēr šāda izvērtējuma veikšana ietilpst ekskluzīvi nacionālo tiesu kompetencē.

Noslēdzot šo apskatu par Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu, autore vēlas atzīmēt, ka šāda nostāja jautājumā par pierādījumu pieļaujamību tomēr ir visnotaļ diskutabla, jo faktiski mudina procesa virzītājus visās Eiropas Padomes dalībvalstīs uzņemties «saprātīgu risku» augstāka mērķa labad. Nav šaubu, ka kontinentālajā Eiropā tā dēvētā «saindētā koka augļi» doktrīna netiek atzīta,¹⁰ tomēr šāda perspektīva, kādu pierādījumu pieļaujamības vērtējumam piešķir Eiropas Cilvēktiesību tiesas norādījums, skaidri apstiprina, ka procesuālo tiesību normu iztulkošana arvien biežāk varētu kļūt

---

⁷ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī spriedums lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20), para. 138.

⁸ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī spriedums lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20), para. 145.

⁹ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 15. februārī spriedums lietā *Škoberne pret Slovēniju* (pieteikums Nr. 19920/20), para. 146.

¹⁰ Rozenberga-Strada K. Pierādīšanas teorija kriminālprocesā. Vispārīgā daļa. Rīga: Turība, 2002, 231.–233. lpp.

atkarīga no ikreizējas nepieciešamības, nevis nelokāmas personai piešķirto tiesisko garantiju respektēšanas.

Šeit nebūtu vietā rosināt diskusiju par jebkādas pakāpes mēģinājumiem kontinentālās Eiropas kriminālprocesā nostiprināt ko līdzīgu «saindētā koka augļu» doktrīnai, tomēr vienlaikus praktiskā dimensijā neatbildēts paliek jautājums par kompensējošiem mehānismiem, kam būtu jāatsver personas privātumam radītais kaitējums, ja tamlīdzīgi iegūtas ziņas tiek izmantotas pierādīšanā. Šādiem kompensējošiem risinājumiem būtu jātiek nepārprotami nostiprinātiem normatīvajā regulējumā, piemēram, paredzot iespēju noteikt maigāku sodu vai šādu aizskārumu atzīt kā personas atbildību mīkstināšu apstākli.¹¹

Kas attiecas uz konkrēto Eiropas Cilvēktiesību tiesas izskatīto lietu, jādomā, ka kompensējošo instrumentu praktiskā funkcionalitāte bijusi visnotaļ uzskatāma, ievērojot, ka tiesnesim par izdarīto noziedzīgo nodarījumu tika piemērots brīvības atņemšanas sods uz pieciem gadiem, turklāt izvērtējuma rezultātā pēc trīs gadu soda izciešanas piešķirot tiesības tapt nosacīti atbrīvotam no turpmākas soda izciešanas.

---

¹¹ Sk. Lielbriede L. “Saindētā koka augļu” doktrīnas izpratne pierādījumu pieļaujamības izvērtējumā Latvijas tiesu praksē. Grāmatā: Tiesību ierobežojumu pieļaujamība un attaisnojamība demokrātiskā tiesiskā valstī. Latvijas Universitātes 81. starptautiskās zinātniskās konferences tiesību zinātnes rakstu krājums = Admissibility and Justifiability of Restrictions of Rights in a Democratic State Governed by the Rule of Law. Article collection in legal science, the 81st international scientific conference of the University of Latvia. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2023, 431. lpp.